

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. De circumstantia peccati cum Pœnitente.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

prohibenda omnia alia illicita inter illos: ratio quippe prohibitionis fuit obſervantia ſpecialis, quam cognati ad invicem ſibi exhibere debent: item quia cum ſeſe invicem ſapius inveniunt, & frequentius colloquantur, matrimonio non interdicto, maxima eſſet occaſio, & incentivum peccandi: denique quia accedente amore concupiſcentia ad coniunctionis vinculum, nimium inflammarentur libidinis faces, & exardeſceret affectus, quas rationes ponderat Thom. Sanchez diſto libro 7. diſputatione 53. num. 3. & quidem conſtat has rationes non ſolum mouere ad prohibendum matrimonium, ſed etiam omnia, quæ ex turpi amore procedunt: ergo ſicut identitas motui fecit, quod prohibitio iuris naturalis circa matrimonium in aliquo gradu extendetur iure etiam naturæ ad alia omnia turpia; ſic prohibitio matrimonij de iure humano extendi debuit propter identitatem motui ad alia omnia turpia inter illos.

347. Dices oportuiſſe quidem, quod Eccleſia prohiberet matrimonia inter eiſmodi perſonas, quæ aliunde non ſupponbantur prohibita: circa copulam verò Sodomiticam, quæ iam aliunde à natura ipſa grauiſſimè prohibebatur, non oportuit addere ſpecielem Eccleſiæ prohibitionem. Sed contra: quia Eccleſia per te non ſolum prohibuit matrimonia inter cognatos, ſed etiam prohibuit ſpecialiter copulam fornicariam inter illos, licet hæc iam eſſet aliunde à natura prohibita. Item ius naturæ inter fratres non ſolum prohibuit matrimonium, ſed etiam prohibuit per te ſpeciali prohibitionem coitum Sodomiticum, licet hic aliunde prohibitus eſſet vniuerſali prohibitione; ergo non obſtante eadem prohibitionem vniuerſali, oportuit, quod Eccleſia prohibendo matrimonium inter cognatos, prohiberet conſequenter propter eandem rationem concubitum Sodomiticum.

348. Tertio probari poteſt hanc fuiſſe de facto Eccleſiæ mentem, quia de facto Eccleſia inducit cognationem ſpiritualem inter Sacerdotem baptizantem, & patrem baptizati, vt ex Tridentino ſeſſione 24. decreto de reformatione matrimonij, capite ſecundo. Non poteſt autem intelligi qualem effectum poſſit tunc habere cognatio illa ſpiritualem inter Sacerdotem baptizantem, & patrem baptizati, niſi ſpecielem prohibitionem turpitudinis inter illos intuitu propinquitatis contractæ ex Sacramento. Quod idem argumentum fieri poteſt de cognatione, quæ reſultat inter Sacerdotem baptizantem, & masculum baptizatum. Nam licet olim deſeruire poſſet, vt baptizatus mediante illa cognatione cum baptizante, contraheret etiam cognationem cum filiis baptizantis, ſi quos haberet, quaſi cum fratribus; hodie tamen illa cognatio cum filiis baptizantis, vel patrinoꝝ ſublata eſt; & tamen perſeuerat cognatio cum baptizante: quæ quidem, niſi ſpecialiter prohibeat omnia turpia inter illos, ad nihil omnino deſeruiret, & videretur res quaſi de ſolo titulo; nec facile explicabatur, quid addat de facto: nam coniunctio ratione Sacramenti collati, & ſuſcepti, iam erat ante omnem Eccleſiæ legem: illa ergo lex adueniens aliquid debet operari, nempe facere illos moraliter cognatos; hoc eſt, ſpecialiter impeditos, non quidem ad matrimonium (quod inter duos masculos non poſſet intelligi,) ſed ad omnia, ad quæ carnaliter conſanguinei ſpecialiter ſunt impediti. Dum enim tota illa cognatio ſpiritualem, ſicut & legalis non ſit verè, & ſtriçte cognatio, ſed æquiualens, & moralis inducta per Eccleſiam, debet æquiualeſcere cognationi veræ in ordine ad aliquid. Alioquin non bene intelligitur, quando Eccleſia induxit de nouo aliquid morale,

quod antea non erat, aut quod ablata illa lege, auferat aliquid morale, aut æquiualens, ſi coniunctio illa ad nihil proſus æquiualeat, poſita lege, ad quod non æquiualeat non poſita, vel omnino ſublata illa lege.

Quarto arguere poſſumus: quia ſi aliquis conſanguineam in tertio, vel quarto gradu turpiter tangat, debet explicare in confeſſione circumſtantiam perſonæ propter malitiam, quam ille tactus participat ſpecificam diuerſam ab illa circumſtantia conſanguinitatis, vt cum communi tradit Sanchez libro 9. de matrimonio, diſp. 46. n. 18. Ergo à fortiori, ſi vir cum conſanguinea in tertio, vel quarto gradu habeat concubitum Sodomiticum, debet explicare circumſtantiam cognationis propter malitiam ſpecie diuerſam. Mirabile enim eſſet, quod tangere manum conſanguineæ addat malitiam diuerſam ſpecie; tactus verò adeo obſcenus, & turpis qui in peccato Sodomie reperitur, non habet malitiam ſpecie diuerſam ex circumſtantia cognationis. Vnde habemus ad minus contra alios Auctores, debere illam circumſtantiam explicari in coitu Sodomitico masculi cum conſanguinea in tertio, vel quarto gradu. Ex hoc autem rorſus probari videtur explicandam etiam eſſe in eodem peccato inter masculos duos conſanguineos in eodem gradu: tum quia inter eoſdem alij tactus turpes videntur habere malitiam ſpecielem declarandam, vt colligitur ex illa doctrina generali, qua Theologi citati communiter dicunt in tactu turpi declarandam eſſe perſonam, ſi ſit conſanguinea: tum etiam, quia ſi Sodomia cum conſanguinea habeat ſpecielem malitiam ratione ſanguinis, cur non habebit ſpecielem etiam malitiam inter duos conſanguineos, cum ſit eadem coniunctio ſanguinis, & debitum obſervantia inter illos: Propter hæc ergo verius videtur illam circumſtantiam explicandam omnino eſſe in hoc peccato, ſive ſit cum conſanguineo, ſive cum affine, aut cognato ſpiritualem, vel legali; de omnibus enim procedit eadem ratio. Quam ſententiam docuit etiam Graſſius de arbitrar. Conf. lib. 2. c. 34. num. 3. & pro eadem Diana diſta reſol. 101. citat Francieſcum Syluium in 2.2. Sancti Thomæ, q. 154. art. 12.

S. 3. De circumſtantia peccati cum pœnitente.

349. **D**ebitari etiam ſolet, an ſit circumſtantia neceſſario declaranda, ſi aliquis peccauit cum filio, vel filia confeſſoris. Non eſt autem quæſtio, quando vſus eſt ipſa confeſſione tanquam medio, vt ſi in confeſſione ſollicitauit pœnitentem, vel cum proximo accederet, aut proximè poſt confeſſionem: tunc enim interuenit grauiſſima malitia facilegij, quam meritiſſe grauiſſimis pœnis punit Eccleſia. Dubium ergo eſt de Confeſſario, qui omnino extra actum confeſſionis peccauit cum pœnitente.

350. Duæ ſunt ſententiæ. Prima, & ſatis communis affirmat eſſe circumſtantiam neceſſario explicandam in confeſſione. Hanc tenet Sotus, Palud. Vignierus, Turrecremata, ſupplementum Gabriels, Nauarrus, Gallego, Alexander de Neuo, Tabiena, Aruilla, Vivaldus, Ludouicus Lopez, & alij, quos reſert: & ſequitur Thom. Sanchez lib. de matrimonio, diſp. 55. Nunnus in præſenti, q. 9. a. 2. dub. 3. Coninch diſp. 32. n. 23. Fagundes, & alij multi: quos congecit Diana 1. r. reſ. de circumſt. aggrauant. reſol. 12. Hoc autem aliqui dicunt circumſtantiam illam addere malitiam inceſtus: alij non eſſe inceſtum, ſed facilegij. Rurſus aliqui volunt, ſecluſo omni præcepto humano, interuenire talem malitiam propter

irreuerentiam Sacramenti: alij totum id reducunt ad prohibitionem specialem Ecclesiæ, quæ sicut in Baptismo, & Confirmatione, sic etiam in Sacramento Penitentia induisse videtur quoddam speciale vinculum inter Confessarium, & penitentem, ratione cuius luxuria inter illos habeat specialem deformitatem, quam grauissimis poenis vnit. Vt constat ex Symmacho Papa in c. Omnes 30. q. 1. Vbi sic ait: Omnes, quos in penitentia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filij, vt & ipsi, quos vel nobis suscipientibus, vel trina personis vocabulo mergentibus, vnda sacri baptismatis regenerant. Syluester quoque docens admonet vnuquemque Sacerdotem, vt nullus causa fornicationis ad suam penitentialem accedat, quia scriptum est: omnes, quos in penitentia accipimus, ita filij nostri sunt, vt in baptismo suscipi. Quapropter hoc scelus, si quis perpetraverit, non solum dignitatis honorem amittat, verum etiam vsque ad exitum vite sue in ipsa penitentia se subdat. Eodem modo loquitur Cælestinus Papa in cap. non debet, eadem causa 30. quæst. 1. Non debet (inquit) Episcopus, aut Presbyter commisceri cum mulieribus, quæ ei sua fuerint confessa peccata, si forte (quod absit) hoc contigerit; sic peniteat, quomodo de filia spirituali: Episcopus quindecim annos, Presbyter duodecim, & deponatur, si tamen in conscientiam populi deuenerit. Ex quibus colligi videtur malitia specialis saltem ex prohibitione Ecclesiæ proueniens.

Secunda sententia negat esse ibi specialem malitiam specie diuersam. Pro hac Diana vbi supra, Bonacina loco citato afferunt Patrem Azorium tertia parte, libro tertio, cap. 9. quæstione 5. sed hic Auditori contrariam sententiam tenet: nam licet dicat illum non esse incestum, addit tamen, quod contrahit grauitatem intra speciem sacrilegij propter rationem, quam statim affert. Si ergo supra fornicationem addit speciem sacrilegij, iam debet ex hoc capite explicari illa circumstantia. Dices non debere explicari: quia iam in illo peccato explicatur aliunde species sacrilegij, cum explicetur, vt peccatum personæ sacræ, & contra votum castitatis: non ergo oportet explicare illud alterum caput, ex quo contrahit rursus malitiam sacrilegij. Sed contra, quia malitia sacrilegij, quæ sumitur ex violatione voti, est multum diuersa à specie sacrilegij, quæ sumitur ex irreuerentia Sacramenti; alioquin, qui violauit votum, vel qui sacrilegè ministravit Sacramentum, satisfaceret, accusando se de peccato graui contra religionem, quod nemo concedet: si ergo Azor concedit, quod accipit speciem sacrilegij, propter irreuerentiam sacramenti, eo ipso docet esse necessariò explicandam illam circumstantiam, nec debuit pro contraria sententia afferti.

Alij tamen tenent hanc secundam sententiam. Petrus de Ledesma de matrim. q. 56. art. 2. dub. vlt. & in summa de Sacrament. c. 19. de Sacram. panis. dicit vtramque esse probabilem. Afferunt etiam Emanuel Sà verbo Confessio, n. 26. & hic quidem in prima editione dixerat explicandam illam circumstantiam, in posteriori verò Romana, & correctæ per Mag. sacri Palatii dictum est non debere explicari. Eandem sententiam docet Basilus Pontius de impediment. matrim. caus. 30. c. 24. §. 2. Bonacina q. 4. de matrim. punct. 16. n. 7. & disp. 5. de Sacram. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 3. n. 9. Ioann. Sanctius in selectis. disp. 11. n. 5. & alij, quos affert, & sequitur Diana d. resol. 12. & tract. 3. Miscel. resol. 11. Quibus consentire videtur etiam Vasquez in præsent. q. 91. artic. 1. dub. secundo, num. 20.

In hoc puncto distinguendum videtur: nam vel sermo est de malitia, quam illud peccatum habet

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

peculiarem ex ipso iure naturæ, vel de malitia proueniente ex præcepto, & prohibitione humana, loquendo de illa priori malitia, negari non potest, quin aliquando reperitur, & sit necessariò explicanda. Potest autem hoc prouenire in primis ex peculiari irreuerentia, quæ fit contra Sacramentum; & hoc non solum, quando in ipsa confessione, vel proximè sollicitatur penitens ad turpia; sed etiam quoties Sacramentum ipsum sumitur, vt medium ad peccatum, quod ego etiam intelligerem, quando occasione, & prætextu, quod habes curam eam gubernandi, vt penitentem tuam, frequenter eam inuistas, & pecces, aut si occasione confessionis præteritæ eam postea alloquaris: nam hæc omnia reddunt odiosum Sacramentum Penitentia, & suspectum apud maritos, & cognatos, timentes, ne suis vxoribus, vel filiabus à Confessariis quid mali proueniat. Quotiescunque ergo ex peccato redundat irreuerentia, aut detrimentum in Sacramentum ipsum, iam inuenitur iure ipso naturali circumstantia grauis specie diuersa explicanda in eo peccato, quæ quidem non est malitia incestus, sed sacrilegij, & irreuerentiæ specialis contra Sacramentum.

Aliquando hæc malitia specialis prouenire potest etiam iure naturæ, ex eo quod Confessarius peccat non solum peccato scandalii communi, sed specialiter propter peculiarem obligationem, quam habebat ex officio speciali ad procurandum bonum spirituale illius subditi. Nam Episcopus v. g. vel Parochus ex proprio munere sunt pastores, & medici suorum subditorum, atque adeo specialiter tenentur ad impedienda eorum peccata, & ad procurandam eorum salutem: peccant ergo contra debitum sui officij, si positivè maculare conentur animas illas, pro quibus specialiter debebant inuigilare: quod peccatum non solum pertinet ad speciem scandalii, sed etiam est specialiter contra debitum satisfaciendi proprio officio Episcopi, vel Pastoris, &c.

Hæc tamen malitia nec Confessarij est propria, nec etiam communis omnibus Confessariis. Nam in primis Episcopus, licet nunquam audiat confessionem sui subditi, peccat tamen specialiter contra debitum pastoris, si ouem suam, quam deberet defendere, sollicitè ad turpia: quod idem cum proportionem de quocumque Prælato, & de Parocho etiam dici potest, & contra verò non reperitur illa malitia in quolibet Confessario, nā licet in ipso actu Confessionis sit pastor, & medicus, & habeat peculiarem obligationem gubernandi, & curandi penitentem: postea tamen, qui ex officio non habet illud munus, non retinet peculiarem aliquam obligationem, eo solum, quod semel audierit confessionem illius scemina. Nam sicut Parochus relicta Parochia, & Episcopus relicto Episcopatu, aut Prælati finitio tempore suæ Prælaturæ, non retinent obligationem erga subditos præteritos, nec eorum peccata cum illis haberent specialem illam malitiam explicandam, quam habuissent prius; sic Confessarius, qui ex officio id non facit, non retinet postea peculiarem obligationem pastoris, vel medici, quæ afferat diuersam specie malitiam, si peccet cum eo, cuius olim confessionem audiuit; quia reuera iam non est pastor, nec medicus, sed fuit, & functus fuit officio suo, facilius id posset concedi in eo, qui licet non sit Parochus, vel Prælati, est tamen specialiter ab ipso penitente electus, & assumptus in patrem spirituales, à quo gubernetur, quod munus habitualiter acceptauit, & retinet, & atque ideo ex ipso habituali munere obligari videtur ad mediocrem saltem diligentiam circa salutem suam clientis, & multò magis ad non afferendum illi positivè periculum adeo graue damnationis æternæ.

FF 3 In

In quo sensu recipi potest, quod dixit, Filliucius *tom. 1. tract. 10. cap. 5. num. 187.* cum, qui actus est confessarius illius, cum qua peccat, debere explicare eam circumstantiam, non verò cum, qui iam non est actus ipsius Confessarius. Sed, ut dixi, non solum in Confessario, sed etiam in duce, ac patre spirituali, Prælo, & Pastore eadem distinctio locum habere potest.

359. Si verò sermo sit de malitia speciali proveniente ex mera prohibitione humana, placet omnino secunda sententia. Pro qua est textus *in capit. fin. in fine de cognitione spirituali in 6.* ubi Bonifacius Octavus expresse decernit ex aliis Sacramentis præter Baptismum, & Confirmationem, cognitionem spirituales nequaquam oriri. Et quidem, quod ex Sacramento pœnitentiæ nunquam fuerit orta cognitio spiritualis sicut in baptismo, & confirmatione; probari potest, quia cum olim cognitio ex iis Sacramentis esset inter filios baptizantis, & baptizatum; si cognitio similis oriretur ex Sacramento pœnitentiæ, sequeretur, quod filius Parochi (qui ex præcedenti matrimonio esse posset legitimus, vel ex concubina illegitimus,) nullam posset scēnam ducere in vxorem in toto oppido, quia cum essent pœnitentes sui patris, cum omnibus contraxisset cognitionem spirituales. Porro neque aliam dissimilem cognitionem ex hoc Sacramento oriri, probari potest, quia sine sufficienti fundamento id asseritur: nam ad textus illos supra adductos si semel concedis illam particulam, *sicut*, non significare ibi omnimodam similitudinem cum aliis Sacramentis in causanda cognitione, ut probatum est; facile dici potest, nec significare similitudinem in hoc, quod est parere cognitionem, sed solum in refundenda quadam maiori gravitate in illo peccato, quod non negamus, quam voluerunt gravioribus pœnitentiis punire, vel certe loquuntur de iis, qui ex officio audiebant confessiones, ut Episcopus, & proprius Sacerdos, extra quos nullus forte tunc confessiones excipiebat, & in iis iam diximus esse circumstantiam specialem necessariò explicandam. Denique si tunc fuit cognitio, vel vinculum speciale, id totum sublatum iam est, ut constat ex illa decretali Bonifacii octavi supra citata, ut notavit bene Pontius loco supra adducto.

360. Hinc obiter infero primò, quod dictum est de peccato confessarij cum scēna pœnitente, locum etiam habere in peccato eiusdem cum pœnitente masculo. Nam licet contrarium insinuet Diana cum aliis dicto tract. de circumst. aggravant. resol. 56. Id tamen intelligitur de malitia speciali, quæ resisteret ex sola lege Ecclesiastica, quæ lex solum videtur loqui de pœnitente scēna: cum autem dixerimus totam malitiam specialem; si quæ est in casu nostræ quæstionis, oriri ex ipso iure naturæ; idem, & multò magis locum habet in confessario masculi propter maiorem peccati gravitatem, ex qua redundat maior irreuerentia in Sacramentum, & ipse confessarius ratione officij magis tenebatur ad procurandum bonum subdito in ordine ad vitandum illud gravius peccatum. Dixi tamen, *in casu nostræ quæstionis*, quia quando peccatum illud fieret intra confessionem, aut proximè, vel in loco confessionis, &c. constat specialem malitiam redundare ex speciali prohibitione humana contenta in Bulla Gregorij decimi quinti, in qua prohibitio explicitè extensa est ad confessarium etiam masculum.

361. Infero secundò non solum copulam, sed tactus etiam turpes, aut pollutiones inter pœnitentis femora participare illam malitiam specialem in iis casibus, in quibus diximus explicandam necessariò

in peccato cum pœnitente. Hoc etiam est contra Dianam in eodem loco, qui negat in eiusmodi peccatis declarandam circumstantiam, licet declaranda esset in copula. Sed hæc sententia nullo modo placet, siue sermo sit de malitia, quæ oritur ex iure naturæ, siue de malitia, quæ oritur ex prohibitione Ecclesiastica. Nam sicut prohibita copula inter cognatos cognitione spirituali orta ex Baptismo, tactus etiam, & alia peccata turpia inter illos contrahunt specialem malitiam necessariò declarandam: sic posita prohibitione speciali Ecclesiæ de copula confessarij cum pœnitente propter speciale vinculum ab eadem Ecclesia inter illos constitutum, consequenter tactus, & reliqua turpia peccata contraherent specialem malitiam necessariò declarandam. Loquendo autem de speciali malitia, quæ oritur ex iure naturæ, constat clare inueniri etiam in tactibus, & aliis peccatis turpibus: ex quibus magna etiam irreuerentia redundat contra Sacramentum: & grauitur violat Pastor, vel Prælati in iis debitum, quod ex officio, & munere habet procurandi specialiter salutem spirituales illius subditi.

Infero tertio, quid dicendum sit de confessione illius peccati cum proprio confessario commissi, an possit, vel expediat illud apud eundem confessarium expiari: de quo S. Thomas in *Addit. quæst. 20. art. 2. ad 1.* ubi dicit, quod tunc nec Sacerdos debet audire confessionem mulieris, sed ad alium eam remittere, nec illa debet ei confiteri, sed debet petere licentiam ad alium eundi, vel recurrere ad superiorem, si ille licentiam negaret, tum propter periculum, tum quia est minor verecundia: si tamen absolueret, absolutio valeret. Quæ doctrina verissima est: & quidem quando peccatum iam omnino transiit, & vterque ex corde pœnit, & dolet, nec periculum est reincidentia, facilius posset permitti, quod apud eundem confiteatur: quando verò perseverat effectus ad personam, & periculum est, non debet permitti; quod confessione etiamis renouetur memoria in confessario, & ex ipsa confessione sacramentali cognoscat iterum affectum pœnitentis erga ipsum, de quo latè Basilii Pontius loco supra citato.

S. 4. *Utrum in delectatione interna debeant explicari circumstantia persone, quæ peccanti obicitur.*

362. Quæstio est vulgaris, an qui delectatur turpiter de copula cogitata, verbi gratia, cum nupta, debeat in confessione explicare circumstantiam matrimonij: quod est querere, an delectatio ipsa accipiat malitiam adulterij, ex eo quod versetur circa nuptam.

Celebris est sententia P. Valquez in 1. 2. disp. 111. & 112. qui docet delectationem non sumere speciem ex obiecto, sed in hoc differre à desiderio, & consensu: quia desiderium est actus efficax, & consummatur exterius, verbi gratia, in opere ipso fornicationis, vel homicidij; delectatio verò est actus inefficax, & consummatur interius. Rursus actum, qui consummatur interius, diuidit in eum, qui habet pro obiecto rem, & non operationem, ut odium Dei versatur circa Deum ipsum, & circa actionem: delectatio verò de fornicatione consummatur interius, & habet pro obiecto operationem externam. Quo supposito, dicit actum, qui consummatur interius, & habet pro obiecto rem, & non actionem, sumere malitiam suam ab ipso obiecto, si tamen consummatur interius, & habeat pro obiecto operationem externam.